

Consultatie Europese pijler van sociale rechten (EPSR): standpunt Verso

A. Algemene opmerkingen

De verschillen tussen de lidstaten zijn groot, het is dus belangrijk om te zorgen voor 'regionaal' maatwerk. Dit betekent dat Europese initiatieven de nodige flexibiliteit moeten hebben om de acties op 'regionale' maat te kunnen uitrollen. Hierdoor kan men meer rekening houden met de landelijke/regionale eigenheden.

Inzake de "governance" van de pijler en het bijbehorende actieplan wat betreft opvolging, rapportering en betrokkenheid van de stakeholders:

- De inclusie van middenveld en stakeholders is cruciaal in uitvoering van de Europese pijler van sociale rechten. De sociale dialoog en het gestructureerde overleg met het middenveld zijn hierbij van groot belang. Verso vraagt dat het middenveld actief betrokken wordt bij de uitrol van het actieplan van de implementatie van de Sociale Pijler (begin 2021), en dat deze betrokkenheid ook op nationaal/regionaal niveau gebeurt en niet enkel met de Europese koepels.
- Een meer concrete implementatie van de EPSR in het Europese semester via sociale en ecologische indicatoren, ook op het niveau van de deelstaten, kunnen de lidstaten aanmoedigen om er werk van te maken, en maakt het ook concreter om de vooruitgang op dat punt op te volgen, op voorwaarde dat er concrete doelstellingen afgesproken worden. De European Semester officers van de vertegenwoordiging van de Europese Commissie in België kunnen voor dit dossier specifieke overlegmomenten organiseren voor wat betreft het Belgisch beleid.
- Tot slot kan de EPSR ook geïntegreerd worden in de thema's van de Conferentie over de toekomst van Europa.

Sociale ondernemingen zijn de spil bij het uitvoeren van een sociaal beleid. De staatssteunregels maken het voor sociale ondernemingen niet altijd makkelijk om hun werking uit te bouwen. We pleiten daarom voor een significante verruiming van deminimis, die rekening houdt met de grootte van de organisaties. Indien niet haalbaar voor alle sectoren, alleszins voor de zorg- en welzijnssectoren en sociale economie.

Als vertegenwoordiger van de sociale ondernemingen in Vlaanderen, zijn we vragende partij dat vanuit de Europese Commissie ook een gerichte consultatie zou worden opgezet voor de uitrol van een actieplan voor de sociale economie dat voorzien is voor het einde van 2021.

B. Specifieke bezorgdheden

Naast deze algemene aandachtspunten hebben we ook nog volgende specifieke bezorgdheden rond de 20 beginselen die aan de basis liggen van de EPSR.

Hoofdstuk I: Gelijke kansen en toegang tot de arbeidsmarkt

Beginsel 1: Onderwijs, opleiding en een leven lang leren

De EU moet volop inzetten op digitalisering / projectsubsidies voor ontwikkelen van opleidingen. Bijvoorbeeld door mogelijkheden binnen Digital Europe of ESF, met duidelijke sturing van de

Europese Commissie dat sociale ondernemingen ondernemingen ook expliciet in het vizier moeten genomen worden.

Beginsel 3: Gelijke kansen

We kijken uit naar Europese richtlijnen rond tewerkstellingsinitiatieven voor personen met een handicap (bv. overheidsbedrijven verplichten deels werk uit te besteden aan werkgevers die personen met een handicap tewerkstellen). We kijken daarvoor uit naar de EU disability strategy, zoals vermeld staat in het Werkprogramma 2021.

Beginsel 4: Actieve ondersteuning bij het vinden van werk

We kijken uit naar Europese richtlijnen rond aanwerving van personen met een handicap of uitbesteden van werk aan werkgevers die zelf personen met een handicap tewerkstellen. We kijken daarvoor uit naar de EU disability strategy, zoals vermeld staat in het Werkprogramma 2021.

Hoofdstuk II: Billijke arbeidsvoorwaarden

Beginsel 6: Loon

We pleiten voor de invoering van een minimumloon in alle landen van EU. Het recente initiatief van de EU tot richtlijn hieromtrent is hoopvol. Een goede handhaving en toezicht op de lidstaten zal hierbij cruciaal zijn. Een transparante monitoring, onder meer in het sociale scorebord en het Europees Semester zijn van is essentieel.

Beginsel 8: sociale dialoog en betrokkenheid werknemers

We vinden een goede dialoog met de werknemers van belang voor de materies die behoren tot het sociaal overleg. Daarnaast hechten we veel belang aan de betrokkenheid van de gebruikers van onze diensten.

Beginsel 10: Een gezonde, veilige en goed aangepaste werkomgeving en gegevensbescherming:

Wat een aangepaste werkomgeving betreft, zijn al de nodige richtlijnen uitgeschreven voor personen met handicap die lidstaten moeten uitvoeren. Het komt er nu op aan om lidstaten verder op deze richtlijnen te doen inzetten en ze te laten uitvoeren, hierrond middelen/fondsen/oproepen te reserveren die 'aangepaste werkomgevingen' en 'aangepaste werkposten/hulpmiddelen' helpen realiseren en mogelijk maken. We kijken dan ook uit naar de EU disability strategy in 2021, zoals opgenomen in het Werkprogramma 2021.

Wat gegevensbescherming betreft moet vooral zekerheid/veiligheid/bescherming ingebouwd worden voor de kwetsbaren. Bvb verzekeren dat websites standaard minimale cookies hebben waar dit nu veelal onduidelijk is.

Hoofdstuk 3: Sociale bescherming en inclusie

Beginselen 13-Werkloosheidsuitkeringen, 14-Minimuminkomen en 15-Inkomen voor ouderen en pensioenen

Zowel op Europees als op nationaal niveau worden te weinig maatregelen genomen om de armoede aan te pakken. Bijna 22% van de Europese bevolking loopt het risico op armoede of sociale

uitsluiting, in België bedraagt dit cijfer 20%.² Zo is bijvoorbeeld in 286 van de 300 gemeenten in Vlaanderen het armoederisico de voorbije jaren hetzelfde gebleven of gestegen.

Het verminderen van de armoede (en de daaraan gelinkte gezondheidskloof) is een topprioriteit waar zowel Europa als België werk van moeten maken, zeker nu met de impact van het coronavirus op onze samenleving. Het herstel waaraan Europa en België werken mag niet enkel van economische aard zijn. De sociale bescherming en inclusie verbeteren in de komende jaren is essentieel. Enkel zo kunnen we ervoor zorgen dat iedereen mee is in een “eerlijke overgang naar een digitale en groene economie”. Werken met concrete doelstellingen die in het Europese Semester geïntegreerd worden, lijkt daarbij raadzaam.

Rond de beginselen 13-Werkloosheidsuitkeringen, 14-Minimuminkomen en 15-Inkomen voor ouderen en pensioenen zou EU wetgeving moeten gemaakt worden. Het zijn belangrijke instrumenten die mensen behoeden voor de armoedeval.

Beginsel 16: Gezondheidszorg

De Europese Pijler moet leiden tot het verbeteren van het welzijn van de burgers, en daartoe behoort ook een goede gezondheid. De Europese Pijler zou explicieter moet streven naar een goede gezondheid (fysiek en mentaal) van alle Europese burgers, naast het waarborgen van het recht op een goede toegang tot gezondheidszorg. Een goede gezondheid bepaalt het sociale welzijn alsook hoe iemand kan werken en deelnemen aan activiteiten in de gemeenschap.

Er is in de EU toenemende armoede en een groeiende gezondheidskloof. Zo blijkt dat personen uit lagere socio-economische groepen harder getroffen werden door COVID-19. Zowel Europa als België moeten hiervoor grotere inspanningen leveren, en dat raakt aan verschillende principes van de Europese pijler (oa principes 3, 12, 16). De verbetering van de gezondheidsgeletterdheid en de beter identificeren van het niet-gebruik van rechten (non-take-up) zijn daarbij 2 belangrijke aandachtspunten.

Zowel op Europees als op nationaal niveau moeten er bijkomende inspanningen geleverd worden om de toegang tot gezondheidszorg te garanderen door te waken over de betaalbaarheid. De bedragen die ten laste blijven van de patiënten blijven belangrijk. Zo blijven de ereloonsupplementen in de Belgische ziekenhuizen elk jaar maar stijgen en blijven inzake interhospitaalvervoer eveneens belangrijke bedragen ten laste van de patiënt. Ook de kost voor geneesmiddelen zorgt voor een toenemende druk op het budget van de ziekteverzekering. Het ontwikkelen van een Europese strategie voor de bepaling van eerlijke prijzen voor geneesmiddelen is cruciaal, en staat op de TO DO-lijst van Commissaris Kyriakides. Het garanderen van de toegang tot betaalbare en kwaliteitsvolle gezondheidszorg en tot een goed ziekteverzekeringssysteem moeten belangrijke streefdoelen worden in alle lidstaten.

Er moet ingezet worden op een sterkere Europese Gezondheidsunie. Dit vraagt om een gepaste investering om het hoofd te kunnen bieden aan grensoverschrijdende gezondheidsrisico's (zoals COVID-19), om de veerkracht van onze gezondheidssystemen te versterken en de gezondheidsongelijkheden weg te werken. Het programma EU4Health moet daarom de nodige middelen krijgen om deze ambities waar te maken. Het budget van € 1,7 miljard dat de Raad voorstelt, laat dit niet toe, en geeft een verkeerd signaal aan de Europese burgers die hier veel daadkracht verwachten van Europa op dat vlak. Een gebrek aan ambitie aangaande het programma EU4 health zal nadelig zijn voor de uitvoering van de EPSR.

Beginsel 17: Inclusie van personen met handicap

Er zou EU wetgeving moeten komen rond een verplichte keuze tussen het aanwerven van personen met een handicap of uitbesteden van opdrachten aan werkgevers van personen met een handicap.

We stellen ons de vraag waarom dit beginsel van inclusie beperkt wordt tot de groep van personen met een handicap. We wensen een uitbreiding van het principe naar andere doelgroepen (sociaal kwetsbaren, psychisch kwetsbaren,...).

We geven graag vanuit Vlaanderen volgende best practices mee:

- "Kwartiermaken" waarbij getracht wordt om een buurt verdraagzamer te maken voor alle mensen door verschillende expertises beschikbaar te maken in functie van uitdagingen naar doelgroepen. Deze experts gaan in dialoog met de buurt om problematieken bespreekbaar te maken en ook realistisch te duiden (vooroordelen wegnemen). Het kan gaan om een expert psychiatrie, straathoekwerker, diversiteitsspecialist, ... naargelang de uitdagingen. Zo stimuleren we dialoog en nemen frustraties proactief en leert de buurt elkaar laten kennen en elkaar ondersteunen.

- Andere 'best practices' zijn de persoonsvolgende financiering, mits een aantal randvoorwaarden beter ingevuld worden. Het M-decreet binnen onderwijs, maar ook hier met het beter invullen van essentiële randvoorwaarden. Wanneer noodzakelijke randvoorwaarden (waaronder o.a. het nodige budget) niet vervuld zijn, zal het voorop gestelde ideaalbeeld en doel in de praktijk minder goed uitwerking vinden.

Beginsel 18: Langdurige zorg

Er moet een minimaal inkomen verzekerd worden voor alle zorgbehoevenden naast permanente beschikbare en toegankelijke zorg

Beginsel 19: Huisvesting en ondersteuning voor daklozen :

We vragen naar een 'recht op' huisvesting voor de meest kwetsbaren. Dit is er nu al deels maar in de praktijk niet altijd gerealiseerd.

Voorstel om (nog) preventief(ver) te werken bij sociale huisvestingsmaatschappijen: zij moeten een team van expertises in huis hebben die ook focussen op o.a. 'psychisch welzijn' naast de praktische zaken.

Best practice rond 'housing first': bij daklozen prioritair zorgen voor huisvesting en daarna al de rest, omdat huisvesting primordiaal is voor werk en andere zaken.